

Alue- ja kuntavaaleissa annettujen äänien tarkastuslaskenta

226/00.00.00/2024

Keskusvaalilautakunta 14.04.2025 § 36

Keskusvaalilautakunta tarkastaa alue- ja kuntavaalien äänestysliput omina kokonaisuuksina.

Vaalilain 87 § (äänien tarkastuslaskenta) kuuluu seuraavasti:

"Vaalipäivää seuraavana maanantaina viimeistään kello 12 on ryhdyttävä tarkastamaan vaalipäivän äänestyksessä annettuja äänestyslippuja sekä vaalilautakuntien ja 82 §:n 4 momentissa tarkoitettuja kuntien keskusvaalilautakuntien laskelmia. Tarkastuslaskennassa on päätettävä, mitkä äänestysliput luetaan ehdokkaiden hyväksi ja mitkä jätetään mitättöminä huomioon ottamatta.

Kunkin ehdokkaan hyväksi ennakoäänestyksessä ja vaalipäivän äänestyksessä annetut hyväksytyt äännet on laskettava yhteen."

Vaalipäivän äänestyksessä annettujen äänestyslippujen tarkastaminen ja laskeminen jakaantuu alustavaan äänienlaskentaan (vaalilain 78 §, tapahtuu 13.4. vaalilautakuntien toimesta) ja tarkastuslaskentaan (vaalilain 87 §, tapahtuu keskusvaalilautakunnan 14.4. kokouksessa). Vaalilain 85 §:ssä on mainittu, milloin äänestyslippu on mitätön.

Vaalilain 78 §:ssä (vaalipäivän äänestyksen päättäminen ja alustava äänienlaskenta) määrätään vaalilautakunnan valmistelutoimenpiteistä vaalipäivänä annettujen äänien osalta seuraavasti:

"Vaalilautakunnan puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan julistettua vaalipäivän äänestyksen päättyneeksi otetaan äänestysliput viipymättä erillisistä vaaliurnista ja lasketaan niiden lukumäärä. Samoin lasketaan niiden henkilöiden lukumäärä, jotka vaaliluetteloon tai äänioikeusrekisteriin tehtyjen merkintöjen mukaan ovat käyttäneet äänioikeuttaan vaalipäivänä.

Kun äänestyslippujen lukumäärät on laskettu, vaalilautakunta tarkastaa äänestysliput. Ne äänestysliput, jotka on katsottava mitättömiksi, erotetaan eri ryhmäksi. Jäljellä olevat liput jaotellaan siten, että kunkin ehdokkaan hyväksi annetut liput ovat omana ryhmänään. Kussakin ryhmässä olevien äänestyslippujen lukumäärä lasketaan (alustava äänienlaskenta).

Vaalilautakunnan on suoritettava äänestyslippujen jaottelemine ja laskemine keskeytyksettä loppuun.

Sen jälkeen kun alustava äänienlaskenta on suoritettu, laitetaan äänestysliput, jaoteltuina 2 momentin mukaisesti, kestävään päällykseen, joka suljetaan huolellisesti sinetöimällä se oikeusministeriön määräämällä tavalla. Päällykseen merkitään 81 §:n 1 momentissa tarkoitettun vastaanottajan [kuntavaaleissa keskusvaalilautakunnan] osoite, lähetyksen sisältö ja lähettäjä."

Vaalilain 88 § (ehdokkaiden saamien äänimäärien laskemine yhteen) kuuluu seuraavasti:

"Ehdokkaiden saamat äänimäärät lasketaan yhteen siten, että samaan

vaaliliittoon kuuluvien puolueiden ehdokkaiden äänimäärät tulevat vaaliliiton hyväksi, vaaliliittoon kuulumattoman puolueen ehdokkaiden äänimäärät puolueen hyväksi ja yhteislistaan kuuluvien valitsijayhdistysten ehdokkaiden äänimäärät yhteislistan hyväksi.

Jos käy ilmi, että ehdokas ei ole vaalikelpoinen tai on kuollut, tulevat sellaisen ehdokkaan saamat äänet kuitenkin sen vaaliliiton, puolueen tai yhteislistan hyväksi, johon ehdokas kuuluu."

Vaalipöytäkirjojen käsittely

Tarkastuslaskennan yhteydessä keskusvaalilautakunnan on käytävä läpi vaalilautakuntien laatimat vaalipöytäkirjat liitteineen. Mikäli keskusvaalilautakunta havaitsee vaalipöytäkirjoissa merkittäviä puutteita tai virheitä, sen on pyydettävä asiasta selvitys asianomaiselta vaalilautakunnalta. Selvityksen tulee olla keskusvaalilautakunnan käytettävissä ennen kuin tulokset kunnassa vahvistetaan.

Kuntavaaleissa vaalikelpoisuuden menettäminen lyhyenä ajanjaksona ehdokaslistojen yhdistelmän vahvistamisen ja vaalien tuloksen julistamisen väliillä voi tulla esille, jos ehdokas menettää vaalikelpoisuutensa välittömästi muutettuaan kunnasta pois. Kuolema on tuona lyhyenä aikana harvinaista.

Pykälästä käy myös ilmi, että ehdokkaiden vaalikelpoisuus tulee tarkastetuksi vaalien yhteydessä kahdesti: ehdokaslistojen yhdistelmää laadittaessa ja vaalien tulosta vahvistettaessa. Niitä perusteita, jotka on ratkaistu ehdokkaat ehdokaslistojen yhdistelmään hyväksyttäessä, ei kuitenkaan tutkita uudelleen.

Keskusvaalilautakunnan 14.4.2025 kokouksessa toimitettava tarkastuslaskenta voi edetä seuraavasti (menettelytapaohje sisältyy vaalilain tulkinta-teokseen):

- 1) Alustavan ääntenlaskennan päätyttyä saapuvat vaalipäivän äänestyksessä annetut äänestysliput kunnan keskusvaalilautakunnan tarkastuslaskentaa varten.
- 2) Tarkastuslaskenta alkaa vaalipäivää seuraavana maanantaina klo 10. Tässä laskennassa tarkastetaan kaikki vaalipäivän äänestyksessä annetut alue- ja kuntavaalien äänet.
- 3) Keskusvaalilautakunnan ottamien laskentahenkilöiden tehtävänä on tarkastaa ja tarvittaessa korjata vaalilautakuntien suorittama äänestyslippujen ryhmitys sekä lajitella mitättömäksi ehdotetut äänestysliput hylkäämisen syyn mukaan. Tämän tarkastuslaskennan ovat laskentahenkilöt suorittaneet äänestysalueittain. Tuloksia on verrattu vaalilautakuntien vaalipöytäkirjoihin merkitsemiin tuloksiin. Mahdollisten erojen syyt on selvitetty laskelmalla tarvittaessa äänestysliput uudelleen. Laskentahenkilöiden hylättäväksi ehdottamat äänestysliput on annettu keskusvaalilautakunnalle päätösvaltaisessa kokoonpanossa ratkaistaviksi.
- 4) Vaalipäivän äänestyksessä annetut äänestysalueittain lasketut äänet on yhdistetty keskusvaalilautakunnassa ja saadut summat on laskettu yhteen vaalipiirikohtaiseksi [kuntakohtaiseksi] tulokseksi. Sen jälkeen on yhdistetty vaalipäivän äänestyksessä ja ennakkoäänestyksessä annetut äänet ehdokkaittain, puolueittain, vaaliliitoittain ja yhteislistoittain.
- 5) Laskemalla yhteen hyväksytyjen ja mitättömien äänestyslippujen

summat on saatu kunnassa annettujen äänestyslippujen kokonaisluku, minkä tulisi olla sama kuin äänestäneiden määrä kunnassa. Jos luvut eivät täsmää, on otettava huomioon, että jos ennakoäänestyspaikassa on käytetty äänioikeusrekisteriä, on siihen merkitty äänioikeuden käyttö silloinkin, kun sittemmin äänestäjän ennakoäänestysasiakirjat ovat joko kokonaan jääneet saapumatta tai saapuneet liian myöhään kunnan keskusvaalilautakuntaan ja äänestyslippu on jäänyt huomioon ottamatta.

6) Lopuksi on laskettu ehdokkaiden vertausluvut.

Tarkastuslaskennassa keskusvaalilautakunta tekee päätöksensä itsenäisesti olematta mitenkään sidottu vaalilautakuntien ratkaisuihin. Tarkastuslaskentaa siihen kuuluvine toimenpiteineen voidaan tehdä sekä vaalipäivän äänestyksessä että tarvittaessa ennakoäänestyksessäkin jo aiemmin tarkastettujen äänten osalta aina siihen saakka, kunnes vaalien tulos on 3. päivänä vaalipäivän jälkeen vahvistettava.

Lisätiedot	Hallintojuristi Perttu Piitulainen, perttu.piitulainen(at)lohja.fi
Liite	Aluevaali tarkastuslaskennan yhdistetty raportti Kuntavaali tarkastuslaskennan yhdistetty raportti
Esittelijä	Hallintojohtaja Lundström Sanna
Päätösesitys	Keskusvaalilautakunta suorittaa aluevaaleissa (vaalipäivänä) annettujen äänten tarkastuslaskennan toteaa äänimäärät, jotka kukin ehdokas on kunnassa saanutpäättää mitättömien äänten määräntoteaa äänten kokonaismäärän kunnassa (hyväksytyt äänet yhteensä + mitättömät äänet)suorittaa kuntavaaleissa (vaalipäivänä) annettujen äänten tarkastuslaskennan toteaa ne äänimäärät ja vertausluvut, jotka kukin ehdokas on saanuttoteaa mahdollisten arvontojen tuloksettoteaa mitättömien äänien määräntoteaa äänten kokonaismäärän kunnassa (hyväksytyt äänet yhteensä + mitättömät äänet)tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta kokouksessa.

Käsittely

Esittelijän muutettu päätösesitys

Keskusvaalilautakunta	suorittaa aluevaaleissa (vaalipäivänä) annettujen äänten tarkastuslaskennan toteaa äänimäärät, jotka kukin ehdokas on kunnassa saanuttoteaa mitättömien äänten määräntoteaa äänten kokonaismäärän kunnassa (hyväksytyt äänet yhteensä + mitättömät äänet)suorittaa kuntavaaleissa (vaalipäivänä) annettujen äänten tarkastuslaskennan toteaa ne äänimäärät, jotka kukin ehdokas on saanut

2.2. toteaa mitättömien äänien määrän

2.3. toteaa äänten kokonaismäärän kunnassa (hyväksytyt äänet yhteensä + mitättömät äänet) .

Toimistosihteeri Pirjo Emet saapui kokoukseen klo 10.14 tämän asian käsittelyn aikana.

Asianhallintapäällikkö Hanna Elomaa poistui kokouksesta klo 10.48-10.54.

Hallintojohtaja Sanna Lundström poistui kokouksesta klo 11.39.
Kokouksen esittelijänä toimi hallintojuristi Perttu Piitulainen klo 11.39-13.06.

Toimistosihteerit Heli Vasankari, Maritta Andersson, Pirjo Björkling ja Jonna Riekkinen sekä asianhallintapäällikkö Hanna Elomaa ja arkistosihteeri Heidi Mäntymäki poistuivat kokouksesta klo 11.56 tämän asian käsittelyn aikana.

Tiedolla johtamisen erityisasiantuntija Juha-Pekka Syrjälä sekä hallintojuristi Santtu Päivinen poistuivat kokouksesta klo 12.12 tämän asian käsittelyn aikana.

Keskusvaalilautakunnan puheenjohtaja keskeytti kokouksen klo 12.17-12.42.

Toimistosihteerit Heli Vasankari, Maritta Andersson, Pirjo Björkling ja Jonna Riekkinen, asianhallintapäällikkö Hanna Elomaa, arkistosihteeri Heidi Mäntymäki, tiedolla johtamisen erityisasiantuntija Juha-Pekka Syrjälä sekä hallintojuristi Santtu Päivinen palasivat kokoukseen klo 12.42.

Hallintojohtaja Sanna Lundström palasi kokoukseen esittelijäksi klo 13.06.

Toimistosihteeri Maritta Andersson poistui kokouksesta klo 14.45-16.20.

Keskusvaalilautakunnan puheenjohtaja keskeytti kokouksen klo 17.44-18.08.

Toimistosihteerit Heli Vasankari, Maritta Andersson, Pirjo Björkling ja Jonna Riekkinen sekä asianhallintapäällikkö Hanna Elomaa poistuivat kokouksesta klo 20.07.

Arkistosihteeri Heidi Mäntymäki poistui kokouksesta klo 20.22.

Keskusvaalilautakunnan puheenjohtaja keskeytti kokouksen klo 21.36.

Keskusvaalilautakunnan jäsen Risto Rönkä poistui kokouksesta klo 21.36.

Kokous jatkuu 15.4.2025 klo 12.00.

Keskusvaalilautakunnan varajäsen Raimo Rissanen saapui kokoukseen klo 12.00.

Keskusvaalilautakunnan puheenjohtaja keskeytti kokouksen klo 13.24-13.38.

Keskusvaalilautakunnan varajäsen Paul Packalen poistui kokouksesta klo 14.15.

Keskusvaalilautakunnan varajäsen Ayda Meskanen saapui kokoukseen klo 14.15.

Päätös

Keskusvaalilautakunta

1. suoritti aluevaaleissa (vaalipäivänä) annettujen äänten tarkastuslaskennan

1.1. totesi äänimäärät, jotka kukin ehdokas on kunnassa saanut

1.2. totesi mitättömien äänten määrän

1.3. totesi äänten kokonaismäärän kunnassa (hyväksytyt äänet yhteensä + mitättömät äänet)

2. suoritti kuntavaaleissa (vaalipäivänä) annettujen äänten tarkastuslaskennan

2.1. totesi ne äänimäärät, jotka kukin ehdokas on saanut

2.2. totesi mitättömien äänien määrän

2.3. totesi äänten kokonaismäärän kunnassa (hyväksytyt äänet yhteensä + mitättömät äänet).
